

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre 9 kor.

Egy óra ... 8 kor.

Nyiltteri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPLAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, július 24.

Gőzhenger —
gőz nélkül.

Isten tudja: hányadszor gyönyörködünk most az orosz gőzhenger gyors visszagurulásában. Három esztendővel ezelőtt, ugy-e emlékeznek rá, milyen tüzes lendülettel iramodott országunk felé ez a vérben forgó szemű szörnyeteg és Lembergig meg se állott. A halálfélelem bágyasztó és lelket bénító zsongása zibongott végig a testünkön és megakart a fagyasztani a velőt a csontjainkban. Szinte úgy éreztük, hogy nem is érdemes tovább élni, ha az orosz gőzhenger dübörgése egyre közelebb jut hozzánk.

Azóta már többször örömmel állapítottuk meg, hogy ebből a szörnyetegből hamar elpárolog a gőz; olyan, mintha az asztmás ember magas hegyeket akarna megmászni és az első száz méternél mindig elfogy a lélekzete, nem bírja és aléltan hempereg vissza a völgybe. Ez a göthös, hektikus fulladozó vén ember: Oroszország. Sokszor visszahempergett már a hegyoldalról, de a kíváncsi publikum kedvéért mindig újra kezdi a kacagtató komédiázást. Nemesak a tüdeje száradt már ki, hanem az inai is rogyadoznak, de mégis megpróbálkozott vele, hogy feljusson az ígért hegyére, ahonnan már könnyű volna elérni a célt: Magyarország leigazását. Legutóbb nagyon hosszú pihenőt tartott, a szövetségeseitől kölcsönkapott, erőt adó arzénnel doppingolta magát s azt hitte, hogy gyöttrő erőfeszítéssel végre megtalálja azt, amiért három esztendő óta holtra fáradtan lohol és verejtékezik.

Is most megint elfogyott a szusz az orosz gőzhengerből. Még három héttel ezelőtt buta büszkeséggel hirdették, hogy megverték bennünket és üldözik a „rendetlenül visszavonuló ellenséget”. Ma pedig kénytelenek beismerni, hogy újból elvesztették a véres játszmát, mindazt amiért százezreket könnyelműen feláldoztak, egyszerre kisiklik a kezeik közül. Ma Tarnopol feladását adják hírül s holnap talán már az egész orosz front megbolygatásának örvendezhetünk. A hódítás vágyától lihegő cár ma szárnalmas, összetört fogoly, dicsőnek hirdetett hadserege pedig szegény legények módjára bujdosik erdőn-vadon át. A három esztendővel ezelőtt tüzesen pöfögött gőzhenger kimerülten, erőtlennül gurul visszafelé. Merre menjen? Ha felénk jön, visszarugjuk, ha hátrafelé halad, saját szövetségesei döfnek belé. Hogy mit tegyen, azon

ne mi törjük a fejünket. Mi örvendezük az elért eredmény fölött. De örömünk csak akkor lesz teljes, ha

az orosz kolosszus letűnése a béke feltűnését is eredményezi. (==)

Győzelmes előnyomulásunk Tarnopolig

Budapest, július 23. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Helyenkint erős ágyutüz.

József főherceg vezérezredes hadseregarcvonala:

A Susita-völgy és a három országhatár között a harci tevékenység jelentékenyen fokozódott. Az ellenség több helyen támadt. Mindenütt visszavertük.

Lipót bajor herceg hadseregarcvonala:

A szövetséges csapatok győzelmes előnyomulásában Tarnopolnál elérték a Szerethet és a Rozowa—ostrowi vasutat. A Strypa mindkét oldalán széles arcvonalon átléptek. Az oroszok a Narajowka mentén is hátrálnak. A győzelmi visszahatása a Dnyeszter déli partján a Kárpátokig terjed. Az ellenség mindenütt kiüríti állásait.

Dél- és délnyugati harctér:

Nincs ujság. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, július 23. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala.

Eichhorn vezérezredes hadserege:

A Duna mentén, különösen Dünaburgnál és a Narod tó mindkét oldalán a tüzérségi tevékenység jelentékenyen fokozódott. Dünaburgtól délnyugatra egy orosz előtörés megfiusult. Smorgontól délre Krowoig bezárólag az oroszok előző este súlyos veszteségeik mellett megfiusult támadásaik után ma reggel újból támadtak. Pergőtüz előzte meg a rohamot, amely előállásunkban, melybe az oroszok egyes helyeken behatoltak, váltakozó harcokra vezetett. Gyorsan végrehajtott ellentámadásunk következtében este két betörési pont kivételével az állás ismét kezünkben volt. Ma reggel az oroszok Smorgontól délre széles arcvonalon indított támadását zárótüzelésünk nem engedte kifejlődni.

Böhm Ermolli vezérezredes hadserege:

A Szerethől délre indított támadásunk hadművelettel fejlődött. Az orosz mélyen a Kárpátokig hátrál. Kitűnő vezetés és a csapatok rohamos előnyomulása megvalósították a remélt eredményt. A Tarnopotól közvetlenül nyugatra fekvő magaslaton állunk. A Rohatin—ostrowi vasutvonalat a régi állástól keletre átléptük. A Dnyeszter két oldalán megkezdtük az előnyomulást. A vasutól délre az ellenség erős ellenállást tanúsított.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A Kárpátok gerincének mentén a Putnaig az orosz harci tevékenység különösen a déli részen észrevehetően fokozódott. Az ellenség több előtörését visszavertük.

Mackensen vezértábornagy arcvonala:

A Szereth alsó részén élénk tüzelés küszöbön álló harcokra vált.

Macedóniai harctér:

Nincs ujság. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar szenzációs jelentésben számol be a keletgalíciai vereségről. A jelentés így hangzik:

Erős tüzérségi előkészítés után az ellenség Bródytól délre 30 verstnyire megtámadta csapatainkat. Kezdetben minden támadást vissza-

utasítottunk. Délután 10 órakor a Meynev ezred, amely a Patkov és Monajlov között állott, önkényesen elhagyta lövészárkaikat és visszavonult, ami a szomszéd csapatok visszavonulását idézte elő és lehetővé tette az ellenségnek sikerének kiaknázását.

Vereségünket magyarázza az a körülmény,

hogy a bolsevikiek izgatásának hatása alatt sok csapat, amely a megtámadott vonalak támogatására parancsot kapott, gyülekeket rendezett, amelyekben fölött tanácskoztak, hogy teljesítsék-e a parancsot, vagy sem. Magyarázza továbbá az, hogy több ezred megtagadta katonai kötelességének teljesítését és állásait minden ellenséges nyomás nélkül elhagyta. A parancsnokok, valamint a katonai bizottságok táradozása, hogy a csapatokat a parancsok teljesítésére bírják, eredménytelenek maradtak. Haliestól nyugatra azok a csapatrészek, amelyek Bludai falut megszállva tartották, elhagyták helyüket. Az ellenség kihasználva az árulást, az említett falut megszállta.

Stockholm. Az orosz vezérkar hivatalos jelentése július 21-én: Dünaburgtól délnyugatra az ellenséges ágyutüz nagy intenzitású volt; Zlocov irányában az ellenség szélesítette áttörését és július 20-án folytatta az offenzívát Tarnopol felé. Csapatunk nem voltak képesek kellő ellenállást kifejteni és épenséggel nem engedelmességek parancsnokaik rendelkezésének, hanem folytatták hátrálásukat. Napnyugtakor a Recsuv-Kliabki-Krokiv-Tilviziv vonalon állapotok meg, tizenöt kilométerre Tarnopol előtt. Lovicná! az ellenségnek sikerült egyik magaslati állásunkat meghódítani.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Csapatunk július 21-én éppen úgy sarkában voltak a megvert orosz seregeknek, mint az előző napokon. A hol az ellenség megkísérelte az ellenállást, határozott és merész lendülettel kivettük állásából és újabb nagy veszteséget okoztunk neki.

A haditudósítók is jelentik, hogy az 1915. évi nagy orosz visszavonuláshoz hasonlóan a Kerenszki parancsnoksága alatt levő csapatok most is alakítottak külön gyújtogató járőröket és ezek gyújtógránátokkal minden várost és helységet felgyújtanak, a melyet át kell engedniük az ellenségnek. Égő községek jelzik mindenütt a visszavonuló vert orosz sereg útját. Mint az előbbi visszavonulásoknál, most is megteltek az utak hadiszerekkel, eldobott felszerelési tárgyakkal, megrekedt szekerekkel és felfordult automobillal.

Július 22-én a reggeli órákban az észak felől megnyilvánuló nyomás alatt megkezdtek az oroszok Brzezanytól délkeletre lévő magaslati állásaik kiürítését. A foglyok száma és a zsákmány mennyisége óráról-órára növekszik.

Krevo és Smorgon között az orosz ezredek eredménytelen rohamaiknál elvéreztek a mi tüzelésünkben. A Kárpátokban, a Ludova területén, július 21-én időnkint megelégnék a tüzéség tüzelése. Smotrecben fogtyokat szállítottak be járőreink. A Ciampurilétől északra lévő területen is megelégnék a tüzelés. Ezzel összefüggésben visszavertünk előretörő ellenséges járőröket, ellenben a mi előretörő csapatunk nagyobb számú foglyot ejtettek ezen a szakaszon. Romániában néhány szakaszon időnként élénkebb tüzéségi tevékenység volt. Tüzelésünkkel több tüzet és robbanást idéztünk elő Tecuciu pályaudvarán.

A felmentettek revíziója. Azoknak a fölmentetteknek dolgában, kiknek a felmentése július 31-én lejár és a revíziójuk még nem érkezett meg, tárgyalások folytak, amelyeknek eredménye az lesz, hogy akiknek a fölmentése revízió alatt van és döntést vagy választ még nem kaptak, — fölmentésük későbbi dátumra automatikusan el fog tolni, úgyhogy augusztus elsején bevonnulni nem tartoznak.

Tisza István gróf a háboru folytatásáról.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

A képviselőház mai ülését hosszas tárgyalások előzték meg Tisza István gróf és Esterházy Mór gróf miniszterelnök között.

Szász Károly elnök délután 4 órakor nyitotta meg az ülést és kijelentette, hogy Tisza István gróf napirend előtt kért és kapott felszólalásra engedélyt.

Tisza István gróf: Tekintettel arra, hogy a Ház hosszabb szünetet tart, szükséges, hogy a béke érdekét szolgálva a magyar képviselőházból is visszhang keljen a német birodalmi gyűlésen elhangzott kijelentésekre.

A béke érdek az, hogy itt a Házban konstatáltassék a teljes összhang, úgy a szövetség fentartását, mint a háboru célját és a béke föltételeit illetőleg. A szövetség megsértése nemcsak a békére, de az országra is sérelmes lenne. Híven járok azokon a nyomokon, amelyekre a háboru elején léptem.

Holló Lajos és Lovász Márton közbekiáltanak: Ez nem áll!

Tisza István gróf: Nem lehet meghamisítani a tényállást.

Óriási zaj tör ki a Károlyi-párton, a padokat verdesik. Holló tulkiabálva a zajt: Németország is békét akar, csak maga az, aki háborut hirdet. Maga akarja meghamisítani a tényeket!

Tisza István gróf: Vakmerő valótlanság! Az egész baloldal feláll, tombol.

Az elnök kéri, hallgassák meg a szónokat. — Nem vagyunk kíváncsiak! Menjen a fenébe! Senkisé akarja meghallgatni! — kiáltják a baloldaltól.

Tisza István gróf: (Felindultan vág vissza)

Az igazság szavait nem fogják önök megfojtani! Felkiáltások a baloldaltól: De ön sem!

Tisza István gróf: A képviselő urak folyamodhatnak a legmegvetésére méltóbb eszközökhöz...

Az egész baloldal ismét óriási zajba tör ki; feláll, tombol, az öklét rázza. Az elnök hosszasan csöngtet és csak nehezen tudja a rendet helyreállítani.

Tisza István gróf: A képviselő urakat csak egy dolgra kérem; gondolják meg, hogy ezzel a békének ártanak. Hivatkozok arra, hogy minden ténykedésében hangsúlyozta, hogy ránk kényszerített harcot vívunk. Nem szabad a magyar nemzetet olyan fértatlanának állítani, hogy nem tartana ki az utolsó csepp véréig.

— A német birodalmi gyűlésen hozott határozat teljesen összhangzásban áll azzal a politikával.

Közbekiáltások balról: A melyet mi hirdettünk!

Tisza István gróf: Amelyet én hirdetem! Ebben a kérdésben nincs nézeteltérés köztem és a kormányt támogató pártok között. (A Károlyi párthoz fordulva): Ha önök külön véleményen vannak, intézzék el otthon, a családi tanácsban. (Nagy zaj.)

Az összes harctereken a központi hatalmak fegyverei verhetetlenek, az orosz offenzíva nemcsak összeomlott, hanem ellentámadásaink következtében kimerült és a békevágy jeleit mutatkoznak Olasz- és Franciaországban. Azért szólaltam fel, hogy a teljes összhangot hangsúlyozzam Németország tényezőivel. Mi akarjuk, a békét, de azt kivívjuk azoktól, akik Magyarországot fölszárjuk darabonni, mert Magyarország csatára szakításával akarja az entente célját megvalósítani. Ezután áttér cseh és felszólalására az osztrák Reichsrathban.

A cseh és tótok — mondotta — helyzetük megjavítását a béketárgyaláson akarják megvitatni. Azt kértem: van-e határ a hazaárulás terén. Még békeidején is hazaárulást jelent ilyen belügynek a külföld elé való tárása. Elvárja Ausztriától, hogy teljesíti kötelességét. Kéri a kormányt, hogy ne hagyja veszedelmebe kerülni legvitálisabb érdekeinket.

Esterházy Mór gróf miniszterelnök: Hangsúlyozza, a legutóbbi beszédében tett kijelentéseit ma is fentartja. Azon lesz, hogy szavai ne maradjanak üres pusztá frázisok. Konstatálja a teljes egyetértést szövetségeseinkkel a német rendszerváltozás kérdésében utal Czerin Ottokár gróf és Michaelis kancellár táviratváltására. A tisztességes békének ellenségeink állják útját.

Az elnök felhatalmazást kér a Háztól, hogy szükség szerint összehívassa.

Tisza István azt kéri a miniszterelnöktől, hogyha nagyobb esemény nem jön közbe, akkor mikor óhajtja a Házat összehívni.

Esterházy Mór gróf kijelenti, hogy szeptember végén.

A Ház az elnöknek a felhatalmazást megadja.

Miután a főrendiház által elintéztett törvényjavaslatokkal kapcsolatos főrendiházi ikenetet a képviselőház meghallgatta, az elnök az ülést bezárta és azt a reményét fejezte ki, mire a Ház legközelebb összeül fegyvereink győzelme megnozza a békét.

Nagy légi harcok

Flandriában.

Berlin, július 23. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsaportja:

Flandriában a tüzéségi harc teljes erővel fellobbant és egész éjszaka tartott. A tüzharc vezetéséhez nélkülözhetetlen kötött léghajóink az egész harc vonalon a távolból jövő eredménytelen ellenséges tüzelés célpontjai voltak. Yperntől keletre számos repülőgépra is egységes támadást intézett ellenünk. A légi támadásokat harci repülőink és védőágyuink megghiusították. Kötött léghajóink sértetlenek maradtak. Nyolc ellenséges repülőgépet lelőttünk. Az angol zászlóalj felderítő előtörései megghiusultak. Arions és Mericourt között heves éjszakai támadások voltak. Az ellenség kezdetben elért sikereit ki egyenlítettük.

A német trónörökös hadcsaportja:

Jó látásviszonyok mellett általában feléledt a tüztevékenység. A Mont-Hiver északi lejtőjén, Draonnenál, tüzeléssel jól előkészített erőteljes harcokban állásunkat egy kilométer szélességben sikerült előretolnunk. Brandenburgi gárda csapatok a franciákat több árokvonalból visszavetették és több mint 230 foglyot szállítottak be. A Cornilet hegyen Nauroytól délre hessen-nassau csapatok rohamvállalkozásai eredményesek voltak. Repülőrajaink egyike tegnap délelőtt megfigyelt jó hatással bombákat dobott Harwicnra. Anglia keleti partján. Repülőgépeink teljességben visszatértek. **Ladendorff, első főszállásmester.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lloyd George válasza a kancellárnak.

Anglia békefeltétel.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

London. A Reuter-ügynökség jelenti: A londoni belgiumi függetlenségi nyilatkozat évfordulóján Lloyd George nagyjelentőségű beszédet mondott a hadihelyzetről és ez a beszéd egyúttal válasz volt Michaelis német birodalmi kancellár nyilatkozatára. A Queen-shaliban hatalmas hazafias tüntetésen elnökölt ez alkalomból Lloyd George és a következőket mondta:

(Anglia ellenállása.)

Álljunk a kancellár mellé. Segítsük őt, hogy beszéde valóságos eredmény legyen. E pillanatban azonban azt jelenti a beszéd, hogy a katonai párt maradt fenn. Szeretném az imént tett nyilatkozatomat más formában megismételni. Hogy a németek milyen kormányzásra bizzák, hogy rajtuk uralkodják, az egyedül a német népre tartozik; de hogy mi milyen kormányban bizhatunk, milyen kormányval köthetünk békét, az ár a mi dolgunk.

Véleményem szerint a német kancellár beszéde azt mutatja, hogy Németország vezető körei ebben a pillanatban a háború mellett döntöttek.

(A kiéhezottság.)

A kancellár megkísérli, hogy feltűzdelje és bátorítsa a népet, a mennyiben megrészegíti illúziókkal. Németország látni fogja, hogy legnagyobb reményeségei éppen olyan illúziók voltak, mint azok, amelyeket már szétesztünk. Hat heti harc után el fog mulni ez is. A blokád megkerülése a Belgiumba vivő ut megnyitásával, hogy segítő forrásokat szerezzenek a világban, ez is meghiúsult.

És mi van a Zeppelinek támadásaival? Azután a tengeralattjáró maszádok, meg a törökök. Mind a kető egyformán barbár és nagyon jól összeillenek. A tengeralattjárókkal Angliát akarták harc képtelenné tenni. A tengeralattjárók támadásai miatt nem bírjuk már sokáig, mondta a német kancellár.

Sajnálom, hogy mádjárt pályafutása kezdetén csalódást kell neki okoznom, de az igazságosság kényszerít rá. Lassan, de biztosan fokozzuk termelésünket és csökkentjük a tengeren szenvedett veszteségünket. Áprilisban remélték a győzelmet. Erre a hónapra mint a fekete lobogó babértól övezett hónapjára tekintünk vissza. Azóta már hosszabbak a napok, ami rendkívül mértékben fokozta a küzdelmeinket a tengeren. Ámbar a nyári hónapoktól nagyon félünk, lassanként mégis csökkentettük veszteségeinket.

Az év még csak három hét múlt el ebből a hónapból, mégis, ha összehasonlítjuk április három első hetével, azt látjuk, hogy félannyi hajót sem veszítettünk, mint áprilisban. De ez még nem minden. Hajóépítésünk az utolsó két esztendőben végzetesen hanyatlott, ebben az évben azonban négyszer annyi hajót fogunk építeni, mint tavaly. Ennek az évnek két utolsó hónapjában annyi hajót fogunk elkészíteni, mint az elmúlt év tizenkét hónapjában; tehát hatszor annyit, mint tavaly. Mi lassu nép vagyunk, nem fogunk hozzá gyorsan semmihez de nehezen lehet bennünket megvédeni, ha már hozzáfocottunk.

Ők kiéhezettek bennünket, azt mondják. Ezzel az ígérettel öntenek életet a népre.

Még egyszer sajnálom, hogy meg kell tenem, de kénytelen vagyok az igazságot megmondani: Mint miniszterelnöknek, kötelességem ezt megtenni. Nagyon távol vagyunk a kiéhezéstől, élelmiszerkészleteinket az élelmiszer és hajózási miniszter fáradozásainál fogva az utóbbi hónapokban biztosítottuk az 1917-18. évre, természetesen megfelelő takarékos beosztással.

Népünknek eddig nem kellett nélkülöznie, a német népek sokkal nagyobb mértékben kell őket esztendő óta.

(Amerika segítsége.)

És Amerikáról szólva, azt mondja Michaelis, hogy Amerikának nincsen hadserege és ha volna is, nincsen hajórajja, amely ezt a hadsereget átszállítsa a tengeren. Ha így beszél, nem ismeri Amerikát. Éppen olyan kevésbé ismeri Amerikát, mint ahogy a németek nem ismerik Angliát. Éppen abba a tévedésbe esnek Amerikával, mint amilyen tévedésbe estek velünk szemben. Azt mondták, hogy nem fogunk harcolni, mert nincs hadseregünk, és ha akarunk is harcolni, nem tudunk. Nincs hadseregünk és ezért nem kell törődnünk Nagy-Britanniával. Azt hiszem, most már belájk hibájukat és most mégis ugyanígy csodaközvetnek Amerikával. Előre megmondhatom, nem tart sokáig, amíg Michaelis, ha ugyan megéri ezt, más nézetre fog eszmélni és más beszédet fog mondani.

Ér a következőket szeretném nekik mondani: Ha Anglia egy nem nagyon nagy ország, milliós hadsereget küld a harctérre és tart még készletben, azonkívül felszerelt s még hadserege teljesen belemerül a harcokba újabb felszereléseket készít, e közben a világ legnagyobb flottáját fentartja, ha Anglia e kiméretű háborúnak még harmadik esztendejében is annyira tudja szervezni önmagát, hogy több millió tonna új hajót állíthat elő, akkor Amerikát kétszer olyan népességgel mint mi és végtelen mennyiségű természeti segítőforrással meg lehet védeni, csupán azért, mivel nem tudja őket érvényesíteni?

Célunk napról-napra világosabb. Egy nagy német újság azt írta nemrég, hogy a németek szabadságukért és hazájuk függetlenségéért harcolnak. Ez sohasem volt igaz!

Mi előnyben részesítünk egy szabad Németországot, egy szabad Németországgal mi békét köthetünk de egy olyan Németországgal amelyen az autokrácia uralkodik, semmiféle körülmények között és semmilyen feltétellel nem köthetünk békét. Amíg a keleti korlátolt autokrácia ellen harcolt Németország, megvolt a kelő kifogása. De a megtörtént események után ez a kifogás is eloszlott, Oroszország nem csak hatalmas demokrácia lett, amely nem harcol területe megnövesztéséért, hanem kijelentette, hogy harcolni akar egy olyan nép szabadságaért is mely valaha az orosz lobogó alá tartozott.

Már csupán két bizonyos csoport harcáról van szó: az egyik a demokrácia, a másik a katonai autokrácia uralkodik. Németország, Ausztria, Törökország és Ferdinánd bolgár király méltó társak. Németországban nagyjelentőségű változás történt. Bethmann Hollweget Michaelis váltotta föl. E változást néhány órá-

val ezelőtt hirdette ki egy kiváló ifjú orosz államférfi aki feléltette és helyreállította az orosz katonai hatalmat és aki átvette az orosz demokrácia vezetését. Nyugat és Kelet jövő nagy harcában minden német katonának tudnia kell, hogy Németország katonai aurokráciájáért harcol és az érte minden katonájának, viszont tudnia kell, hogy szülőföldje függetlenségéért és szabadságáért, nemzeti jogaiért és az igazságért küzd.

Berlin. A német birodalmi sajtó élénken foglalkozik Lloyd George beszédével. Az angol miniszterelnök ama mondását illetőleg, hogy Anglia szívesen hajlandó egy demokratikus Németországgal a békéről tárgyalni, — a balpárti lapok nyíltan beismerik, hogy egyelőre Németország demokratizálódása nincs meg, de egyáltalán bizonytalan, hogy egyáltalán fog-e demokratikus államra alakulni. A birodalmi gyűlés sajnos tulkorán naponta el magát és a módszereket nem ejtette meg, amelyek a demokrácia biztos zálogának volnának tekinthetők.

Nem harcol tovább az orosz katona.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az oroszok legutóbbi offenzívájában vett részt P. J. aradi katonatiszt, aki most érkezett haza a hatalmas támadások színhelyéről. P. J. érdekesen jellemző részleteket mondott el tudósítónknak az orosz katonák hangulatáról, a mely pompás képét nyújtja a kitünő szellemről, ami az orosz hadsereget mostanában körüllegi.

— Egy magaslaton voltunk szakaszommal. Az oroszok előző napon hihetetlenül sok embert áldoztak fel semmiért. A magaslat lejtője tele volt halott katonákkal, a kiket a már elesenedett csataterem az ellenség el akart takarítani. Egyszerre megjelent az orosz állások előtt egy tálkáló társaság. Integtetett valami szennyes rongyból készült zászlóval, hogy levelet hozott. Elfogadtam a parlamentért, aki órnagya megbízásából hozta a levelet, pár óra fegyverszünetet kért a halottak és sebesültek elszállítására. A helyzet nem engedte meg a hosszabb tárgyalásokat a fegyverszünetet ezért elutasító választ adtam. Mikor az parlamentér távozóban volt, így szólt hozzám németül:

— Uram, ezen a szemben lévő hegyen van egy század, amelynek parancsnoka egy hadnagy. At akar jönni az embereivel, mert forradalmár és nem akar harcolni tovább. Nehogy baja essék, arra kér, csináltasson egy álhajót a elfoghatja őket.

Ezzel a parlamentér elment.

Ezt nyomban közöltem parancsnokságommal, amely belátásomra bizta, hogy mit tesz. Kelő előkészület után megállapítottam a jelekről, hogy az orosz igazat mondott. Néhány emberemmel megrohantuk a muszkákat, akik már feltartott kézzel vártak s mint a csordát, engedték magukat táborunkba terelni. Egy hadnagy volt a parancsnoka az orosz századnak. Megkérdeztem tőle, hogy tiszt létére, hogy tehet ilyet. A hadnagy nagy flegmával felelt:

— Én a hazám és nem az angolok érdekeit nézem. Szerintem nekünk nem harc kell, hanem béke. Tegnap erről vitákoztam az ezredesemmel, aki megütött. Én meg így adom vissza a kölesont. Az orosz katona ma már nem akar harcolni, nincs semmi érdeke a háborúban.

Ezt mondta az orosz hadnagy és helyben hagyta 280 fős csapata.

Nuszonötezer korona a Napközi Otthonra.

A park-ünnepély fényes sikere.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hadbavonultak gyermekei részére Áradon létesítendő Napközi Otthonnak apostolnői fáradsáttalan buzgalommal dolgoztak heteken át azért a sikerért, amit a tegnapi nap várakozáson felüli mértékben hozott meg nekik és annak a gondolatnak, amelyet az Aradi Közlöny állított a társadalom elé s amelyért mindig a legszivesebben bocsájtottuk rendelkezésre lapunk hasábjait.

A gyűjtésekkel és a tegnapi parkünnepély anyagi eredményével hozzávetőlegesen máris 25000 korona áll a Nővédelmi Hivatal rendelkezésére. Az összeg biztos alapot nyújt a napközi otthon, a munkába menő asszonyok gyermekeinek elhelyezését és nevelését szolgáló otthon létesítésére, ahhoz, hogy a Nővédelmi hivatal a gyönyörű tervnek gyakorlati megvalósítását minél előbb keresztül vigye.

Ezrekre menő nép, lelkes adakozók rég nem látott tömege töltötte be vasárnap délután a Baross-park e célra szűknek bizonyult útjait, s a szokatlan tárgyú sorsjáték izgalmai szórakoztatták a felnőtteket ép úgy mint a kicsinyeket, kik különösen a legértékesebb nyereménytárgyaknak malacoknak, birkáknak, libáknak, kacskáknak, csirkéknek, nyulaknak ketreccit állították körül s törték egymást és szüleiket azért, hogy megkíthassák a szalagocsrákkal feldíszített nyeremény tárgyakat. Nem volt kisebb az érdeklődés a nagy gonddal összeállított egyéb értéktárgyak iránt sem s ép úgy sóvárogva néztek a „biztos” nyerő sorsjegyeket kezükben tartók a hatalmas tők, káposzta fejekre és uborkákra, mint a befőttes üvegekre, melyekben inyesiklandozó szép gyümölcsök dícsérték az adakozó hölgyek házi asszonyi erezeit.

A hétszázon felüli nyeremény tárgy közül legnagyobb érdeklődést a 13-ik és minden századik nyeremény keltette, mert ezek mindenike egy malacot, a mai idők egyik legdrágább kincsét jelezte a nyerő sorsjegy boldog gazdájának.

A tizenharmadik helyen nyertesül kifizető sorsjegy szám gazdájának a legnagyobb malacot jelölte ki jutalmául a rendezőség azért, hogy a tizenhárom szám körüli babonát a jótékony szolgálatában megdöntse. Mégis változott a babona rögtön, mert mindenki a 13-ik nyerő szeretett volna lenni. A legjobban talán mégis Fényes Kálmán máv. fűtőház főnököt kóvította a vágy mert a 13-ik helyen az ő sorsjegyének a számát kapták ki s így a legnagyobb malac az ő birtokába jutott. — A második malacot Fejér Ernő főhadnagy nyerte meg. — Hasonló sors jutott esztályrésztül még nem egy boldog nyerőnek, kik közül szerencsésjének legjobban talán az a kis leányka örült, aki az utolsó három sorsjegyet alig hogy megvette, egyikkel a következő perében egy gyönyörű libát nyert.

Egyik tulságosan élelmes sorsjegytulajdonos a kifüggesztett táblán a nyerő sorsjegy számot valami uton-módon kitörölte s helyére odarajzolta szépen a saját sorsjegye számát, mert ezzel a számmal egy malacot tudott volna jutni. A turpisságot azonnal észre vette Baros Boriska urasszony, aki a nyereménytárgyak mellé a sorskuzáskor azonnal előjegyezte a nyerő sorsjegyszámot. A bemutatott sorsjegy száma nem egyezvén azzal a számmal, amely a hivatalos nyerő listában fel volt tüntetve, ráolvasta a csalás kísérletét a sorsjegy bemutatójára, aki tréfával igyekezett elújni a dol-

got, mondván hogy csak viccet akart csinálni a sorsjegyszám átírással.

A rendezőség, mert épen elég egyéb munkája volt, elfogadta a mosakodást és futni hagyta az élelmes sorsjegy tulajdonost.

Hogy mily óriási fáradságot jelentett a tegnapi ünnepély rendezése a rendező nővédelmi hivatalra, bizonyítja az a szomorú körülmény, hogy az ünnepély főrendezője, Baross Boriska urasszony a rendezéssel járó fáradozás és izgalmak következtében megbetegedett, s ma kénytelen volt gyöngélkedése miatt ágyát őrizni. Fáradsáttalanul segédkeztek neki nemcsak munkájában Darányi Jánosné, dr. Prohászka Lászlóné, Baross Zsigáné urasszonyok, s a nővédelmi hivatal ugyaszólván minden lelkes buzgó nőtagja.

Mint hogy az ünnepély rendezése, reklámozása, minden az azzal járó nagy munkának az elvégzése kizárólag nőkre várt, kétszeres elismerés illeti meg az ünnepély sikereért mindazokat, akiknek részük volt annak elérésében.

Németország két tábora.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. A Kreuzzeitung cikke a német birodalom belpolitikai viszonyairól óriási fölháborodást keltett. Azt írja a konzervatívok lapja, hogy Németország két tábora szakadt, az egyik a német birodalmi gyűlés többsége, a másik a konzervatív párt, a császárral és a legfőbb hadvezetőséggel. Szabadelvű lapok fölháborodva tiltakoznak a tények ilyen elferdítése ellen.

Berlin. A Kreuzzeitung azt írja, hogy a többségi blokk megállapította a jövőre taktikáját. Erzberger, Mayer és Scheidemann vezetik a többséget, amely kétszázhusz biztos szavazat fölött rendelkezik. Elhatározták, hogy minden ülés előtt előzetes megbeszéléseket folytatnak, úgy, hogy a Reichstagban tárgyalandó kérdések sorsa tulajdonképen már itt dől el. A többségi blokk a jövőre is együtt marad.

LVOV herceg nyilatkozik a magyarokról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Stuttgart. A pétervári távirati iroda jelezte: Lvov herceg, volt orosz minisztereinek újságírókkal beszélgetett és kijelentette, hogy most bővebben nem nyilatkozhatik visszatérésének okairól, mert az új kormány még nem alakult meg és a válságról csak akkor lehet majd beszélni, ha lesz majd utódom, eddig még nincs.

Lvov herceg a magyarokról.

Lvov hercegről Radics István horvát országgyűlési képviselő, a magyar parlament tagja, aki barátságot tartott fenn a volt orosz miniszterekkel és alaposan ismeri Lvov hercegnek róltuk és fővárosunkról való felfogását a következő érdekes reminiscenciákat mondotta el egy újságírónak. A horvát képviselő aki Pétervárott járt és előadásokat tartott a horvát-magyar kérdésről így nyilatkozott:

— Auszria (az oroszok mindig Auszriát mondanak és sohase Auszro-Wengriát, Auszria-Magyarországot) azociális szempontból éppen olyan mint Oroszország: agrár-állam s ugyanolyan gazdasági szempontból is: gyarmat nélküli állam. Oroszország és Auszria tehát egyforma mértékben rá vannak utalva a becsületes demokráciára a belső

politika és az abszolút békés, nemzetközi egyetértésre a külpolitika kérdéseibe. Végül egy közös politikai és kulturális szempontból egyformán kötelessége Auszriának és Németországnak, hogy összes nemzetiségeit az általános és minden nemzetiség számára elérhető iskola révén felvilágosítsa.

— Mindkét nagyhatalomnak — mondotta Lvov herceg legrosszabb esetben is jó szomszédságot kellene tartani, de ha Auszriát föderaliztikus alapon — a közös ügyek központi kormányzatával — kiépítették és ennek a föderációnak minden állama belső ügyeit demokratikusan és teljesen önállóan fogja tudni intézni, akkor ennek a két államnak a legjobb és legbarátságosabb egyetértésben kell majd élnie.

— Lvov herceg hangsúlyozta, hogy csak az általános föderalizmus, amely tökéletes összhangban áll a demokráciával és egy fölvilágosított nacionalizmussal (olyan nacionalizmussal, amelytől minden beolvasztó tendencia távol áll) hozhatja meg a nemzetek és államok tartós egyetértését. Északamerikai Egyesült Államok, a nagy brit föderáció, a föderációs Németország, Svájc ideális föderalizmusa — ezek mind elegendő bizonyítékul szolgálnak arra, hogy a centralizáció Oroszországban, de különösen Auszriában (és itt Lvov herceg különösen Magyarországra gondolt teljesen túlélte magát.

— Amikor a felelőtlen agitáció — amelyben különösen szerb tanárok, újságírók és politikusok vettek részt — már akkor, 1909-ben, a legképtelenebb hazugságokkal Oroszországot háboruba akarta a monarchia ellen ugratni, amikor mindenütt a monarchia összeomlásáról beszéltek, mihelyt orosz csapatok a Kárpátok felé közelednek, Lvov herceg volt az egyetlen a befolyásos orosz politikusok között, aki az én felfogásomat helyeselte és az uszítók ellen foglalt állást. Minden ilyen értelmű uszításra én akkortájt nyilvános előadásokban és magánbeszélgetésekben azt mondtam, hogy a monarchia és Oroszország között a háboru nemcsak embertelen, mint minden háboru, de nemzetellenes szláv szempontból és értelmetlen az oroszok érdekeinek nézőpontjából.

— Amikor a véleményeknek egy-egy ilyen heves összecsapása után ellenfeleim reámmontottak és megkérdezték, hogy mint jó szláv mit tennék, ha háboru ütne ki a monarchia és Oroszország között, nyugodtan azt feleltem: Két lehetőség van. Vagy mint horvát és osztrák állampolgár — a la croate — teljesíteni fogom katonai kötelességemet, vagy — és itt közbekiáltották: meg fogja adni magát! — vagy — emberiség jobb jövőjébe vetett hittel — föbe fogom magamat löni. Lvov herceg amikor ezt a párbeszédet meghallotta, így nyilatkozott:

— Igva, az orosz háboru Auszriával a legembertelenebb és legképtelenebb dolog volna a világon.

Radics képviselő ezekhez az élményekhez a következő személyes reflexiót fűzte:

— Lvov herceg lelke tiszta, mint a gyöngy intelligenciája mély, mint az alpesi-tó és jellemre olyan szilárd, mint a szikla. Fejében óriási tudás van, szívében azonban még nagyobb jószág; az a szláv jószág (?) amely Tolsztoj jóslása szerint ha az egész világ meg is örülne észre fogja téríteni az emberiséget. És ezért mindenki, aki ezt a káros arisztokratát — ennek a szónak görög értelmében, mint legjobbat a jók között ismeri és úgy ismeri, mint én, a becsületes, örökké tartó béke egyik nagy sőt legnagyobb támaszának, helyesebben első apostolának fogja Lvov herceget tekinteni.

hanem szeretné, ha akár Károly trónörökös, akár a királyi ház más tagja révén fenntarthatná a multtal az összeköttetést. Tulnyomó többségben vannak azok, akik a *dinasztia teljes eltávolítását kívánják Románia jövőjének érdekében*. A köztársasági államformának nincsenek hívei, mert Romániát még nem tartják erre érettnek, éppen úgy mint ahogy nem akarják hogy román születésű régens kerüljön az ország élére, mert ezzel visszatérne a régi klikk és a régi cselészövés.

Amit általánosságban követelnek az:

tabula rasa, egy uralkodóház,

amely biztosítsa Romániának állandó, politikai és gazdasági csatlakozását a központi hatalmakhoz.

Azonban a dinasztia kérdése, habár igen fontos, mégsem áll az előtérben. A legfőbb probléma, amely Románia jövőjét biztosítja a román hazafiak előtt az, hogy

garanciákat alkossanak a régi káros állapotok megismétlődhetése ellen.

Románia ne legyen ismét politikai kalandorok kísérleti telepe, a jogtalanság klasszikus országa, a politikai cselészövés, korrupció és nyereszkeskedés hazája, örökösen veszedelemben van egy maroknyi lelkiismeretlen ügyvéd, bankár és újságíró miatt. Nem indokolatlan az a félelem, hogy az esetre, ha a régi rendszer megmaradna, akkor ugyanazok az elemek kerülnének felül és csakhamar Románia arra a sorsra jutna ismét, amely 1916. augusztusában érte. Ennek a problémának a megoldása jelenti Romániának életbenmaradását.

Az egyik párt a megoldást abban keresi, hogy az uralkodó jogkörét akarja tágítani, aki kinevezi a miniszterelnököt és a szakminisztereket, míg a parlament a választójog kiterjesztésével, ellenőrzéssel, tanácsadásra és a költségvetés megszavazására szoríttassék. Más kormányformára Románia ma még nem érett meg.

Egy másik nagy párt abban keresi a szükséges garanciákat, hogy a mai árnyékparlament helyére

egy valószínű országgyűlést akar,

amelyben a népek az akarata jussal kifejezésre és amelyben a klikknek a helyét a párt foglalja el. Ennek a programnak a megvalósítására elsősorban az alkotmányt kell megváltoztatni haladó szelében, ki kell tágítani a választójogot, amely ma csak karikatúrája annak. — Földreform, zsidók egyenjogúsítása, az alkotmány demokratizálása és a nép legszélesebb rétegeinek az alkotmány sáncába való bevonása azok a gyógyszerek, amelyek Romániát egészségessé tehetik.

SPORT.

+ **Aradi Munkás Testező Egyesület győz a Temesvári Kinizsi Sport Egylet felett: 4:3 (0:2) arányban.** A mai napon jutott el az Aradi Munkások Sportegylete életének legszebb sikeréhez. Legyőzte Délmagyarország bajnok csapatát, a temesvári Kinizsi Sport Egyletet, mely évek óta verhetetlen volt a egy klasszissal állott játéktudásban a többi délmagyarországi csapatok felett. A mai győzelemmel megnyílt a remény arra, hogy a kerületi bajnokság ismét Arad nevéhez fűződjék, mint volt az két éven át, amikor az aradi Atlétikai Club győzelmei biztosították a vezető szerepet Aradnak. Az AAC-tól évekkel ezelőtt Bácska vette el a büszke bajnoki címet. Majd évekig a temesvári munkáscsapat, a jól, ügyesen szervezett Kinizsi Sport Egylet ragadta kezébe a vezetést, míg végre most ismét Arad kerek-

dik felül egy értékes, tagadhatatlanul nagy jelentőségű győzelme révén. A munkáscsapat mai sikere méltó kiegészítője annak a győzelmi sorozatnak, melyet a budapesti első osztályú csapatok felett eredményével elért.

A mérkőzés gazdag volt az izgalmakban, szépségekben. — Kezdetben a Kinizsi csapata

van előnyben, amit a féldő goal eredménye is bizonyít, s csak a második féldőben jut kellő lendületbe az aradi munkás csapat. Energiájának rég nem látott erejével kergeti a labdát egymásután a temesvári kapuba s biztosítja a közönség leirhatatlan lelkes éljezése közben az idény legszebb győzelmét.

Barabás Béla kinevezése megtörtént.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Megírtuk, hogy a Károlyi párti képviselők között nagy izgalmat keltett, hogy a szerdai minisztertanács a párt egypár főispánjelöltjét leszavazta. Károlyi megszakítva nyaralását Budapestre utazott, szombaton érintkezésebe lépett politikai barátjaival és ma délelőtt Esterházy miniszterelnöknek kijelentette, hogy követeli az összes függőben levő és Károlyi pártinak szánt főispánságoknak Károlyi pártiak által való betöltését.

A Nap értesülése szerint Esterházy biztosította a pártvezért, hogy teljes jóindulattal fogja revideálni ezeket a dolgokat, a hibákat, mellőzéseket és sérelmeket reparálni fogja.

A Károlyi párt forrongása a főispáni kinevezések dolgában eltolódást

okozott a publikálásban. Most már nem két, hanem három turnusban közlik az új főispánok névsorát. A második főispáni listát pénteken este juttatták el a kabinetirodába és a hét végén publikálni fogják.

Az új kinevezésekben minden eltérő hírrel szemben megállapíthatjuk, hogy a szerdai minisztertanács Barabás Bélát nem ejtette el. Barabás Béla Arad város és Purgly László Aradvármegye főispánja lesz. Nem lehetetlen, hogy Barabás Bélát Békésvármegye főispánságával is megbizzák. Befejezett dolog, hogy Pozsonyvármegyében Szmeccsányi György lesz főispán.

Öngyilkos pénzügyi titkárnő

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyváradról jelentik: A reggeli órákban arról értesítették a mentőket, hogy az ősi temetőben egy asszony öngyilkos lett. A mentőkkel szinte egy időben érkezett a helyszínére dr. Erdler Mór városi orvos Zilaby Antal ügyeletes rendőrszűzivel.

Az orvos megállapította, hogy az öngyilkosság a kora hajnali órákban történt és a halálsruzánt asszony, aki egy borotvával mindkét kezén felvágta az ütőereket, elvérzett.

A rendőri vizsgálat semmiféle írást, vagy jelet nem talált, amiből az öngyilkos asszony kitérére lehetett volna következtetni és így kénytelen volt a hatóság annak megállapításával megelégedni, hogy a halott 40—45 év körüli, uriasan öltözött asszony, seiyem szoknyát, barna könnyű bluzt, barna magasszaru cipőt és fekete szalmakalapot viselt. Az öngyilkos holttestét a mentők beszállították a köztemető hullaházába és a hatóság megtette a szükséges intézkedéseket a halott kilétének megállapítására.

A délelőtti folyamán aztán megjelent a rendőrségnél egy fiatal, tizenhat esztendőes leány, aki elmondotta, hogy Csepely Annának hívják. Az édesapja Fiumében pénzügyi titkár, aki családját a háború tartamára a rokonainál helyezte el. Csepely Anna a Fecske-utcaán lakott rokonainál az édesanyjával, aki az utóbbi időben buskomorságban szenvedett. Csepely Gáspárné, a fiatal leány édesanyja pénteken este távozott el otthonról. Azt mondta, hogy fejfájása van és sétálni megy, de azóta nem tért vissza a lakására.

A rendőrségnél érdeklődtek az eltűnt uriasasszony személyleírása iránt és ebből rövidesen megállapították, hogy az ősi temetőben holtan talált uriasasszony azonos Csepely Gáspár fiumei pénzügyi titkár feleségével. Zilaby Antal rendőrfelügyelő kibajtatott bérkoosin a leánnyal a köztemető hullaházába, ahol a szánalomraméltó uriasasszony megrandító sokogással, félig ájultan borult édesanyja véres holttestére.

A tragikus eseményről táviratilag értesítették az öngyilkossá lett uriasasszony rokját.

Nagy adag jeget is ad a város

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város műszaki bizottsága ma délután négy órakor ülést tartott Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével. Zádor Imre gépüzemigazgató jelentette, hogy a város által bérbe vett Groszmann-féle jéggyárban a házi próbákat megtartották és a jéggyárat holnapután már üzembe is fogják helyezni. Indítványozta a gépüzemigazgató, hogy miután a Groszmann-féle jéggyár termelése nem közvetlenül a közönséget fogja szolgálni, hanem azt egyenesen a kávéosok, vendéglősök, cukrászok és egyéb üzletek üzemi szükségletének kielégítésére vetik bérbe, a Groszmann-féle jéggyárban gyártott jeget drágábban adják, mint a városi jéggyárat. Indítványozza a gépüzemigazgató, hogy a jég métermázsáját a Groszmann-féle jéggyárban hat korona ötven fillérben állapítsák meg.

Lőcs Rezső elnök: Ezt az árat még mindig tuiságosan alacsonyunk találja. Indítványozza, hogy nyolc koronában állapítsák meg a jég árat métermázsánként, viszont mondják ki, hogy az szlettudajdosok ezen a címen a fagyhaltnak és a többi általuk forgalomba hozott élevezeti cikkeknek az árat ne emelhesék fel. Amelyik cukrász, kávéos, vagy vendéglős tehát a jég megdrágulása címén az árat emelni fogja, annak a város nem fog jeget adni a jéggyárból.

Zádor Imre gépüzemigazgató jelenti, hogy miután az üzletek szükségleteit a Groszmann-féle jéggyárból ki fogják tudni elégíteni, a városi jéggyárban a mai előfizetők mellett főleg fog mutatkozni a jégtermelésben. Ezért indítványozza, hogy a közönség ezental a városi jéggyárban ne csak fél, hanem egész adag jégre is előfizethessen. Lőcs Rezső arra figyelmezteti a gépüzemigazgatót, hogy orvosi rendeltetre a szagányeknek egy-két kilogramma jeget a városi jéggyár mindig adjon ingyen. Zádor Imre gépüzemigazgató elmondja, hogy ez már eddig is így volt és aki kér gyógyítási célokra szükséges kis mennyiségű jeget, mindig fog ingyen kapni.

A műszaki bizottság az elnök helyettes polgármester indítványát elfogadva, a Grosz-

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Menekülnek az oroszok Brodyból. — Csak a gyors béke mentheti meg Oroszországot.

Stockholm. Az orosz bankok szombaton elköltöztek Brodyból.

Stockholm. A fronton levő katonák gyűlése az offenzíva további folytatása ellen foglalt állást.

Stockholm. A katona és munkástanács Brusszilow visszahívását követeli.

Genf. A Petit Journal jelenti Pétervárról: A déli fronton öt ezred megtagadta az engedelmességet, köztük a moszkvai háziezred is.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: A tüzérségi csata Flandriában meg nem esőkön erővel folytatódott.

Erős orosz támadások Dünaburgtól délre meghisultak. Keletgaliciában gyors előhaladásunk egyik sikert eredményezi a másik után.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az Echo de Paris haditudósítója, Marcell Hutin, akinek rendesen jó forrásból eredő hírei szoktak lenni, július 14-én azt jelenti lapjának hogy értesülése szerint a legutóbbi hadiesemények folytán *Böhm-Ermolli* vezérezredest *Hindenburg* és

Ludendorff, akik a keleti frontra helyezték, a főparancsnokságtól felmentették. — Ausztriában és Magyarországon erről a fölmentésről senki sem tud semmit és az oroszok a saját testükön érzik Böhm-Ermolli vas kezét és valószínűleg még soká fogják érezni.

Zürich. A Neues Züricher Zeitung ezt írja: Északon Oroszország ügyei oly stádiumba jutottak, hogy nagy aggodalommal látják, hogy a német flotta máról holnapra birtokába kerítheti Pétervár kulcsát. Oroszország komolyabb elemei egyre nagyobb nyomattal követelik a megegyezést Berlinnel és Béccsel. Kerenszky, aki most reakciós rendőri módszerhez nyúlt, hogy végezzen ellenfeleivel, rövidesen azt fogja tapasztalni, hogy ezek az eszközök az ő kezében hamarabb felmondják a szolgálatot, mint az a reakció idején történt.

Oroszországon egy dolog segíthet s ez a gyors béke a központi hatalmakkal. De ebben a kérdésben a végzet úgy döntött, hogy Pétervártól nem volt elég bátorság ahhoz, hogy a frontról visszavonják a csapatokat, mert féltek, hogy azok visszatérve kibontják a forradalom zászlóját.

— **Katonai vizsgálat.** Ez év kora tavaszán a Mikes Kelemen-utcában Varga Elemérné uriné és Mária leánya ellen német katonák által elkövetett merénylet kivizsgálása végett egy német hadbíró kapitány érkezett Aradra és a vizsgálatot folyó hé 24-én a városházán megkezdte az érdekelteket és tanukat már felidéztek.

— **Ellenfél kerestek.** Egyik kisebb vidéki lapban jelent meg a következő hirdetés:

A mosoni Kühne Sport-Club Football csapata július 29-én, vagy aug. 5-én tartandó jótékonycélu bemutató mérkőzésre

ellenfelet keres.

Ajánlatok Fleischmann Zsigmond Moson címre küldendők.

A szöveg közepén ez, hogy „ellenfelet keres” nagy betűvel elsőnek kiabál az olvasó szemébe, aki jámborul el sem tudja képzelni, amíg az egészet végig nem olvasta, hogy ki lehet az, aki „ellenfelet keres”, most, amikor az egész világban csupa ellenfél és ellenség veszi egymást körül. Az első pillanatban talán azt hiszi ez a jámbor olvasó, hogy Németország az, aki ellenfelet keres, mert az eddigi kibiccel, — Sziammal együtt enyi, — még mindig nincsen megelégedve. A jámbor olvasó azonban csakhamar rájön arra, hogy tévedett. Nem Németország keres komoly hirdetésben, ezen az eddig még szokatlan módon ellenfelet magának, hanem a mosoni Kühne Sport-Club Football csapata. Ez a derek vidéki egyesület olyan boldog, hogy a világháború közepén hirdetésben keli ellenfelet keresnie magának.

— **Eljegyzés.** Forrai Dezső malomigazgató eljegyezte Montag Dollyt, Éles Géza dr. ségor-nőjét.

— **Öngyilkos aradi zászlós.** Egy fiatal, az életben örömet találni nem tudó testet és lelket némitott el tegnap délután Nagyszőlősi községben egy revolvergolyó. Winter Béla 33-ik gyalogezredbeli zászlós, akit a közelmúlt napokban helyeztek át a 29-ik gyalogezredhez, eddig még ismeretlen okokból fegyvert emelt maga ellen s mellébe küldte revolverének egyik golyóját, amely áttörve a nevesebb részeket kioltotta az önmagával meghasonlot ifjú fiatal életét. Atyja, aki pár évvel ezelőtt hasonló módon már elvesztette egy fiát, megtört szívvel utazott ki gyermekének kihült teteméhez, hogy gondoskodjék gyermekének elhantoltatásáról.

— **Assalt szilva érkezett.** Felhívom mindazon hatósági élelmiszerárússal foglalkozó kereskedőket, kik a boszniai assalt szilva árusításban részt akarnak venni, hogy kedden délelőtt az utalvány kiváltása céljából a közlélelmiszeri hivatalban jelentkezzenek. A szilva kilóként 8 korona 40 filléért jegyek nélkül árusítható. A közlélelmiszeri hivatal vezetője.

— **Adományok.** Özv. Csillag Lajosné és özvegy Assael Adolfné, néhai Apor (Assael) József ravatalára szánt koszeru megváltása címén 20 kornát adományozott a Vörös Kereszt részére. — Gonda Ferenc Arad (Árpád-tér 4.) 5 kornát küldött a vak katonáknak.

— **Birtokosra.** Juspenger János és neje eladták a Bajza-utca 4 sz. házat 13800 koronáért, Vadnai Antal és nejeének, Özv. Frank Jánosné eladta a György-utca 89 sz. házat 5800 koronáért, Gaál Istvánnak, Reiber Károly eladta a Batthány-utca 8 sz. házat 40000 koronáért Waszits György és nejeének, Heitz Nándor eladta a Szél-utcai ingatlanát 165000 koronáért Messzer József és nejeének, Özv. Hera Miklósné az Illés-utca 9a sz. házat 8100 koronáért Szinityin Tedorné, Turesia Manuilla és Turesia Tedornak, Werner Sándor és neje eladták a Dohány-utca 5a sz. házat 22000 koronáért Zöllner Adám és nejeének, Özv. Babál Mikályné és Kun Mihály eladták a Szentleányfalvai-ut 43a sz. házat 7500 koronáért Horváth József és nejeének, Oravetz Ferenc és neje eladták a Kurticsi-ut 21 sz. házat 13000 koronáért Cs. Nagy Istvánnak, Koch Sándor eladta a Varjassy Lajos-utca 113 sz. házat 45000 koronáért dr. Tauffer Jenőnek, Schwartz M. Miklós eladta a Florián-utca 15 sz. házat 60000 koronáért, Beck Adolf és nejeének, Ujj Lajos és neje eladták a György-utca 97 sz. házat 6300 koronáért Kolorov Döme és nejeének.

— **Könyv- és zenemű ajándékok Kerpelnél.** Levélpapír ajándékok Kerpelnél. 901

ÖSSZEHOZÁSOK
A KIADÓHIVATAL IZENETE. A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentsék be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

H I R E K.

Olasz készülődés a XI. Isonzó csatára.

— **Saját tudósítónk telefonjelentése.**

Budapest. A sajtószállásról jelentik: Minden jel arra mutat, hogy az olaszok erősen készülődnek a tizenegyedik Isonzó-csatára. Nem mult el nap, hogy ne jelentek volna meg olasz repülők Trieszt fölött, a tizedik és tizenegyedik Isonzó-csata közötti szünetben. Természetesen mindenkor sikerült elhárítani a támadásukat és azokat nyomtatékosan viszonzni. Pénteken és szombaton két napon át az olasz repülők négyyszer jelentek meg Trieszt fölött, de Banfield sorhajóhadnagy bravúrosan gondoskodott mindannyiszor visszazűzésükről. Tizenhatodikán és tegnap két hidroplánunk nagyszabású támadást intézett Collazzo ellen és fölgyjította azt a municióraktárt, amelyben nincs kizárva, hogy a hatalmas municiókészletet az olaszok a tizenegyedik Isonzó-csatára készítik elő. Ez alkalommal óriási tüzeket és hatalmas robbanást konstatáltunk.

— **A tongeraiattjáró harc.** Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: Buvárhajóink az Atlanti oceanon az utóbbi napokban huszonháromezer tonnatartalmu hajót súlyestettek el.

— **A spanyol király nehéz helyzete.** Zürichből jelentik: A svájci lapok azt írják, hogy Spanyolországban, az entent által szított mozgalom elérte a tetőfokát és király helyzete nagyon súlyos. Valószínűleg a köztársaságiak veszik kezükbe a kormányt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradmegye termése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az egész vármegye területén befejezték az aratást, sőt a cséplést is megkezdték már, tehát körülbelül tiszta képet lehet alkotni az idei termés eredményeiről. Ezért az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Meisner Ernő gazdasági felügyelőt, aki a következőket mondotta el az idei termésről:

— Kimutatásszerű pontossággal még nem tudok nyilatkozni, mert a cséplés eredményei is befolyásolják a végleges mennyiséget. Átlagban azonban buza, katasztrális holdanként öt métermázsra termett, rozs szintén öt métermázsra, árpa és zab pedig négy métermázsra. Legjobb termésre van kilátás az eleki és magyarpécskai járáshoz tartozó községek határában, gyengébb termésre pedig a kisjenői és borosjenői járásokban. Ebből megállapítható, hogy az idei termés katasztrális holdanként átlag egy vagy másfél métermázsával lesz jobb, mint a tavalyi volt. A takarmányteremtés a szárazság következtében veszélyeztetve látszott, miután azonban még időben kiadós eszések voltak, a takarmánytermésre való kilátások itt is megjavultak. A szerencsés eszések folytán ugyanígy megjavultak a főbb kapás növények, a tengeri, a burgonya és a cukorrépa is.

MOZGOKÉPSZINHAZ.

* Törzs Jenő fellépte az Apollóban. (Az elitelt premierje.) Sokáig emlékeztetés fog maradni Arad mozibáráro publikumának az Apolló ma bemutatott filmje: Az elitelt. Drámai színészeink legjavát, élükön Törzs Jenővel látjuk egy magyar filmen, amely azonban egy csöppet sem viseli magán a magyar filmek legrosszabbjének kezdetlegességét, hanem bátran kiállja a versenyt a legkiválóbb külföldi produkciókkal. A fővételök tökéletesek és művésziek. Ugy látszik a magyar filmgyárak is fölfelezték azokat az eszközöket, amelyek segít-

ségével eljutottak a versenyképességhez. A rendezés mesteri munka; a színészek játéka össze sem mérhető a legtöbb külföldi film szereplőinek silány színészi munkájával: a dráma meseszövege pedig a legizgalmasabb detektívdrámákra emlékeztetnek, azzal a különbséggel, hogy „Az elitelt” születte az életből van ki-szakítva s nem a költői fantázia elképzeléséből épült fel. Egy sorsüldözött mérnök kálváriáját: börtönbejutását s igazságának győzelmét látjuk leperegni szemünk előtt. A mai premier nagyszámú publikumát valósággal trappirozta a nagyszabású film. Különösen Törzs Jenő reális játéka kapta meg a közönség lelkét. Még kedden megy „Az elitelt.”

NYARI SZINHAZ.

ARAD, 1917. évi július hó 24-én, kedden:

Cigányprimás.

Operette 3 felvonásban.

∴ Az előadás kezdete 8 órakor ∴

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY.

Az új évnegyed alkalmával 1917. évi július hó 1-től az előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrisebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legértelmesebb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona

Fél évre 18 korona

Negyed évre 9 korona

Egy hóra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Viszkereg, izza-
dás, napáges,
bőrcimlás, pú-
da, szomorú arca,
felfelé dugott
és sebek ellen
biztos és gyors
hátszó szer a

Bereka-
kenőcs,

Nem piszkál: és
teljesen szaga-
lan. Kis tégely

3 K. nagy tégely 5 K. családi tégely 9 K. Hozzávaló
Bereka-szappan 4 korona. Készít: Gerő Sándor
Gyógyszerész, Nagykőrös, 108. 7181
Aradon kapható: gútori Földes Rezső és Földes
és Hehs gyógyszerárban.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birto-
kok eladását, parcellázását köz-
vetíteni vállalok. Az ország min-
den részében előjegyezve kis- és
nagybirtokok. Aradon magán- és
bérházak. Ajánlatokat, megbizáso-
kat kér

Halmi József

adásvételi közvetítő iroda.

Laktó: Deák Ferenc-u. 5.

Telefon 726. 2369

Magánjáró

teljesen új 8-as cséplőgéppel
augusztus 1-től

cséplési vállalatok

olcsón, munkás- és tüzelőanyag
hozzáadásával.

Motorka Romulus

Almáségres. Telefon 3. 4834

Használt ólom
megvételre kerestetik.
Bővebbet a kladóhivatalban.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arebört vakító fehérre varázsolja és eltüntet min-
denféle arctisztálanságot. Ara egy tégelynek 2.— K.

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej
1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű
limonádét

mindenki otthon készíthet 1
adag 33 CITRAS-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárban

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-
szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-kenőcs. Kis tégely 1-50 kor.
Nagy tégely 2-50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappal használatra. Egy té-
gely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém,
fehér, rózsás és testzsi-
nekben Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin
du bal, orgona, piros ré-
zsa, Serail, Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél:

1846

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szerárban Arad, Szabadság-tér.

Matteine-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok **patkány- és egérintő-fuz-bacilust**. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberekre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintő-fuz bacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine“
vegyszertári laboratórium

Arad, Beres Beni-tér 1. szám.
Telefon 10-45. 501

Minden háztartásban nélkülözhetetlen.

A Magy. kir. belügyminiszterium és a Magy. kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett **valódi Herskovits-féle**

Citromiz-pótló

kapható minden elsőrangú esemegé-, fűszer- és drogueriában. A kis üveg K. 1.50, v. nagy üveg K. 2.— Használati utasítás minden üvegnél. Képviselet és egyedárúsítás:

Róth József

Arad, Helm Demokos-u. 3. Városi és megyei telefon 978. 4786

Gépolaj,

Mengerolaj,

Tevette gépszir,

Kocsikerős,

állandó nagy raktár

1181

Hubert József

Arad.

Telefon 262. szám.

Cognac:

Keglevich,
Dekány, Marty,
Adriatica gyártmány,

valamint likőr és rum, palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2056

Weiszberger Sámuel
utócsál

Körösvölgyi Pálinkaraktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelom betegeimet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (lagasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kauscsok fogazatok, szápadás nélkül és legkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plembák), mérsékelt díjszabás mellett készíttetnek. Hécses pártfogását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. n. 8-12-ig, d. n. 2-7-ig. Vidékiek 24 órára belüli kielégítetnek. 401

Mélyen tisztelt Háziasszony!

„EFFENDI“ Seprő a legjobb munkát végzi, mert a seprők legjavát képzli.

„EFFENDI“ Seprővel ha kísérletet tesz, életében más seprőt nem vesz.

„EFFENDI“ névre ügyelni kérem, a mi látható minden seprőnyéien.

„EFFENDI“ Seprőt fűszer-, festéküzletekben tartják, hol vásárlását örömmel várják.

4497

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppe“ folyadék és „Peppe“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!

Peppe folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppe hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhájuk

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szűrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt ar, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt kivétel nélkül távolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fentli szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Az Arad- és Hunyad-megye határán lévő

ALVÁCSA GYÓGYFÜRDŐ

természetes kénes hőforrások 4695

csodás eredménnyel gyógyítanak

oszt, reumát, köszvényt, osontszút, lobosodást és különböző női bajokat. Felvilágosítással készséggel szolgál.

BERKOVITS, fürdőtulajdonos.

592-1917. g. sz.

HIRDETMÉNY

Arad sz. kir. város gazdasági széke f. évi augusztus hó 4-én és esetleg folytatólag 5-én reggel 9 órai kezdettel a városháza udvarán tartandó nyilvános árverésen a város tulajdonát képező következő ingatlanokat használatba adja:

42. az eddig Fericsán János által bérelt Nagylegelőbéli 651-G. sz. 5 holdat 15 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

43. az eddig Kása János által bérelt Gulyalegelőbéli 660. sz. 5 holdat 25 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

44. az eddig Kása János által bérelt Gulyalegelőbéli 662 sz. 5 holdat holdanként 27 korona 50 fillér kikiáltási ár mellett.

45. az eddig Káncsek Lajos által bérelt Nagylegelőbéli 718. sz. 1 hold 790 ölet 10 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

46. az eddig Fericsán Demeter által bérelt Libásdüllőbéli 729. sz. 6 hold 24 ölet 16 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

47. az eddig Soldán Emánuel által bérelt Libásdüllőbéli 734. sz. 5 holdat 45 koront holdankénti kikiáltási ár mellett.

48. az eddig Macsinik Illés által bérelt Nagylegelőbéli 768. sz. 11 hold 304 ölet 41 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

49. az eddig Macsinik Illés által bérelt Nagylegelőbéli 772. sz. 5 holdat 36 korona 32 fillér holdankénti kikiáltási ár mellett.

50. az eddig Macsinik Illés által bérelt Nagylegelőbéli 774. sz. 5 holdat 21 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

51. az eddig Szretvku Péter által bérelt Nagylegelőbéli 777. sz. 5 holdat 26 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

52. az eddig Dániel János által bérelt Nagylegelőbéli 778. sz. 5 holdat 32 korona 10 fillér holdankénti kikiáltási ár mellett.

53. az eddig Buza György által bérelt Nagylegelőbéli 788. sz. 5 holdat 30 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

54. az eddig Zsilinszki Pál által bérelt Gellindüllőbéli 809. sz. 5 holdat 30 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

55. az eddig Matusz Béla által bérelt Gellindüllőbéli 816. sz. 5 holdat 30 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.

Bánompénzüi letéendő 5 holdanként 20 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezárva a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be és csak akkor vétetnek figyelembe ha azokhoz a bánompénz mellékelve van: ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrral az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1917. évi július hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

